

Nr 188.

Godkänd av första kammaren den 10 maj 1921.

Godkänd av andra kammaren den 10 maj 1921.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl.

*Maj:ts i vissa punkter under åttonde huvudtiteln
av statsverkspropositionen samt under samma hu-
vudtitel av propositionen om tilläggsstat till riks-
staten för år 1921 gjorda framställningar.*

(Statsutskottets utlåtanden nr 8 A och 8 B.)

Till Konungen.

1:o) I den till riksdagen den 7 januari 1921 avlåtna statsverkspropositionen har Eders Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln (punkt 16) föreslagit riksdagen att till förstärkande av det på ordinarie stat för nationalmuseet upptagna ordinarie reservationsanslaget å 30,000 kronor till målnings- och skulptursamlingarnas ökande anvisa på extra stat för år 1922 ett förslagsanslag, högst, 15,000 kronor.

Vidare har Eders Kungl. Maj:t i den samma dag till riksdagen avlåtna propositionen nr 2 angående tilläggsstat till riksstaten för år 1921 under åttonde huvudtiteln (punkt 2) föreslagit riksdagen att för samma ändamål anvisa på tilläggsstat för år 1921 ett förslagsanslag, högst, 15,000 kronor.

Under åttonde huvudtiteln i statsverkspropositionen till 1920 års riksdag föreslog Eders Kungl. Maj:t riksdagen en höjning av anslaget till målnings- och skulptursamlingarnas ökande från 15,000 kronor med 30,000 kronor till 45,000 kronor. Riksdagen höjde anslaget endast till 30,000 kronor och anförde därvid, att riksdagen hölle före, att, då man med detta anslag i allt fall ej kunde nå de stora mästar-
nas arbeten eller sådana dyrbara konstverk, varpå i statsrådsproto-

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 14 saml. Nr 188.

kollet exempel angåves, man härutinnan ej kunde finna ett skäl till en förhöjning av anslaget ifråga. Emellertid funne riksdagen för möjliggörande av nyförvärv i ungefär samma omfattning som hittills en ökning av anslaget påkallad, om ock ej i den utsträckning, som av Eders Kungl. Maj:t föreslagits. En ökning med 100 procent torde enligt riksdagens åsikt kunna under dåvarande förhållanden anses såsom fullt tillräcklig.

De skäl, som av 1920 års riksdag anfördes vid anmälan om riksdagens beslut om förhöjning av det ordinarie anslaget till målning- och skulptursamlingarnas ökande, finner riksdagen äga samma grad av giltighet, då nu en ytterligare förstärkning av detta anslag ifrågasättes. På samma grunder, som föranledde riksdagen att år 1920 icke i allo biträda Eders Kungl. Maj:ts då gjorda framställning, anser sig riksdagen alltså nu böra avslå det föreliggande förslaget, i vad det avser anslag å 1922 års stat. Vidkommande åter det äskade anslaget å tilläggsstat för år 1921 anser sig riksdagen böra bifalla detsamma, då, sedan förra riksdagen fattade sitt beslut, vissa i statsrådsprotokollet omförmälda omständigheter inträffat, vilka medfört, att för närvarande föreligga sådana möjligheter, som måhända aldrig återkomma, att till synnerligen fördelaktiga pris förvärva värdefulla konstverk.

Riksdagen får alltså anmäla

dels att riksdagen, till förstärkande av det för nationalmuseum uppförda ordinarie reservationsanslaget å 30,000 kronor till målning- och skulptursamlingarnas ökande, anvisat på tilläggsstat för år 1921 ett förslagsanslag, högst, 15,000 kronor;

dels ock att Eders Kungl. Maj:ts framställning om anslag för samma ändamål på extra stat för år 1922 icke vunnit riksdagens bifall.

2:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 6 under åttonde huvudtiteln av propositionen nr 2 därom framställda förslag och under erinran, att med hänsyn till sjunkande priser besparing å anslaget torde vara att förvänta, får riksdagen anmäla, att riksdagen till *anskaffande av en korkmatta för ett rum i naturhistoriska riksmuseets byggnad vid Frescati* anvisat på tilläggsstat för år 1921 ett förslagsanslag, högst, 1,888 kronor.

3:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts i punkt 7 under åttonde huvudtiteln av propositionen nr 2 därom framställda förslag har riksdagen *till tackande av vissa kostnader, som naturhistoriska riksmuseets etnografiska avdelning* under åren 1919 och 1920 *ådragit sig för uppvärmning m. m.* beträffande de till avdelningen under sagda år upplåtna lokaler i kvarteret Grönlandet norra i Stockholm, anvisat på tilläggsstat för år 1921 ett förslagsanslag, högst, 9,407 kronor.

4:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts i punkt 15 under åttonde huvudtiteln av propositionen nr 2 framlagda förslag har riksdagen för *konsivering av S:t Lars och S:t Nicolai ruiner i Visby* anvisat på tilläggsstat för år 1921 ett reservationsanslag av 3,500 kronor.

5:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 16 under åttonde huvudtiteln av propositionen nr 2 föreslagit riksdagen att för konsivering av det s. k. Sverkerskapellet vid Alvastra anvisa på tilläggsstat för år 1921 ett reservationsanslag av 5,000 kronor.

I den beräknade kostnadssumman av 5,000 kronor ingår ett belopp av 1,000 kronor till oförutsedda utgifter. Detta belopp synes riksdagen väl högt beräknat, och torde på grund av fallande konjunkturer en nedsättning av anslaget utan olägenhet kunna vidtagas. Riksdagen, som mot framställningens syftemål icke funnit något att erinra, har beviljat för ändamålet ett belopp av 4,500 kronor och får alltså anmäla, att riksdagen för *konsivering av det s. k. Sverkerskapellet vid Alvastra* anvisat på tilläggsstat för år 1921 ett reservationsanslag av 4,500 kronor.

6:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 18 under åttonde huvudtiteln av propositionen nr 2 framlagda förslag har riksdagen för utförande av *konsiveringsarbeten å Kronobergs slottsruin* i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 7 januari 1921 angiven plan anvisat på tilläggsstat för år 1921 ett reservationsanslag av 11,000 kronor, att utgå under villkor att föreningen för Kronobergs slottsruins bevarande för ändamålet tillskjuter ett belopp av 6,000 kronor att jämte statsanslaget användas enligt de närmare bestämmelser, som av Eders Kungl. Maj:t meddelas.

7:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts i punkt 19 under åttonde huvudtiteln av propositionen nr 2 därom framställda förslag har riksdagen till *konservering* under riksantikvariens inseende av *Hemmesjö, Svenneby och Sjösås ödekyrkor* i den omfattning, som i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 7 januari 1921 angivits, anvisat på tilläggsstat för år 1921 följande särskilda reservationsanslag, nämligen för Hemmesjö ödekyrka 4,000 kronor, för Svenneby ödekyrka 1,000 kronor och för Sjösås ödekyrka 1,200 kronor, tillhoppa 6,200 kronor, under villkor, vad varje särskilt anslag beträffar, att dess utgående är beroende av ett tillskott från kommun eller enskilda, för Hemmesjö ödekyrka av 5,000 kronor, för Svenneby ödekyrka av 1,000 kronor och för Sjösås ödekyrka av 1,500 kronor.

8:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 23 under åttonde huvudtiteln av propositionen nr 2 föreslagit riksdagen att till gäldande av årspremier för brandförsäkring av operabyggnaden och dramatiska teaterns byggnad anvisa på tilläggsstat för år 1921 ett förslagsanslag, högst, 115,628 kronor.

För brandförsäkring av de staten tillhöriga teaterbyggnaderna i Stockholm utgår för år 1920 ett extra anslag av 39,760 kronor. Försäkringsbeloppen hava utgjort, för operabyggnaden 4,578,441 kronor 79 öre och för dramatiska teaterns byggnad 4,500,000 kronor. Dessa belopp hava med hänsyn till nuvarande värden ansetts absolut otillräckliga och har ifrågasatts, att försäkringsbeloppet beträffande operabyggnaden skulle höjas till 13,555,741 kronor 79 öre och motsvarande belopp beträffande dramatiska teaterns byggnad till 12,845,000 kronor. Årspremierna skulle i så fall ökas och hava beräknats till i runt tal 115,628 kronor.

På sätt av statsrådsprotokollet framgår, hade redan år 1908 dåvarande överintendentensämbetet ifrågasatt, huruvida det finge anses ekonomiskt riktigt att hava dessa byggnader försäkrade, då statsverket i allmänhet hade sina fastigheter oförsäkrade, och därför hemställt, huruvida icke skäl finge anses föreligga att för framtiden icke försäkra ifrågavarande byggnader. Denna hemställan vann emellertid icke bifall. Byggnadsstyrelsen har nu — under framhållande att för byggnadernas försäkring till belopp, som någorlunda

motsvarade deras nuvarande värde, skulle krävas en högst avsevärd ökning av ifrågavarande statsutgift — förnyat överintendentsämbetets hemställan om försäkringarnas upphörande. Departementschefen åter har vidhållit den uppfattning, som föranlett riksdagen att under en följd av år bevilja medel till ifrågavarande ändamål.

Frågan om huruvida staten bör vara sin egen assuradör har vid flera tillfällen varit föremål för prövning från riksdagens sida. Riksdagen vill nu allenast erinra om vad vid 1914 års senare riksdag i samband med behandlingen av statsrevisorernas berättelse för år 1912 i denna fråga förekom. Det erinrades härvid, bland annat, om en av dåvarande chefen för finansdepartementet igångsatt utredning i ämnet, och anser riksdagen, att i avvaktan på resultatet av denna utredning frågans principiella avgörande bör tills vidare anstå.

Vad den föreliggande framställningen beträffar, har riksdagen icke ansett sig böra bifalla den ifrågasatta anslagshöjningen. Dels kan nämligen ett bifall till framställningen medföra konsekvenser av en nu icke överskådlig räckvidd, dels synes det icke lämpligt att nu öka ett anslag av ifrågavarande art, innan ännu frågan till sin principiella innebörd blivit slutligen avgjord.

Riksdagen har alltså för ändamålet beviljat anslag till enahanda belopp som för år 1920 eller 39,760 kronor. Enligt vad riksdagen inhämtat, svara de ur detta anslag utgående premiekostnaderna fortfarande mot nu gällande försäkringsbelopp.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till gäldande av *årspremier för brandförsäkring av operabyggnaden och dramatiska teaterns byggnad* anvisat på tilläggsstat för år 1921 ett förslagsanslag, högst, 39,760 kronor.

9:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts i punkt 24 under åttonde huvudtiteln av propositionen nr 2 därom framställda förslag har riksdagen å tilläggsstat för år 1921 såsom särskilda förslagsanslag, högst, anvisat

dels till gäldande av årspremie för brandförsäkring under tiden den 15 juli 1921—den 15 juli 1922 av staten tillhörig i operabyggnaden förvarad löseegendom ett belopp av 7,280 kronor;

dels till gäldande av årspremier för brandförsäkring under samma tid av staten tillhörig, i dramatiska teaterns byggnad och i

visst i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 7 januari 1921 angivet *magasin förvarad lösegendom ävensom av själva magasinet* ett belopp av 6,300 kronor;

dels ock till gottgörelse åt kungl. dramatiska teaterns aktiebolag för av detsamma utlagda medel, utöver anvisat statsanslag, *till försäkring* under tiden den 15 juli 1920—den 15 juli 1921 *av nyss omförmälda lösegendom och magasin* ett belopp av 1,007 kronor.

10:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 98 under åttonde huvudtiteln av statsverkspropositionen föreslagit riksdagen att

1:o) å ordinarie stat för karolinska mediko-kirurgiska institutet uppföra

dels en kamrerare med en avlöning av 5,800 kronor, därav lön 3,600 kronor, tjänstgöringspenningar 1,800 kronor och ortstillägg 400 kronor, samt med rätt till två ålderstillägg, vardera å 500 kronor efter respektive 5 och 10 års tjänstgöring;

dels ett kvinnligt biträde, avsett att enligt i vederbörlig ordning meddelade närmare bestämmelser tillhandagå institutets rektor och sekreterare, med en avlöning av 2,000 kronor, därav lön 1,300 kronor, tjänstgöringspenningar 500 kronor och ortstillägg 200 kronor, samt med rätt till tre ålderstillägg, vardera å 200 kronor, efter respektive 5, 10 och 15 års tjänstgöring;

2:o) bestämma, att kamreraren skall äga rätt till årlig semester av en och en halv månad, när sådant av institutets rektor prövas kunna äga rum, utan hinder av göromålens behöriga gång, samt i tillämpliga delar vara underkastad de villkor och bestämmelser, som gälla i fråga om övriga ordinarie befattningshavare vid institutet;

3:o) föreskriva, att beträffande omförmälda kvinnliga biträde skola lända till efterrättelse *dels* i tillämpliga delar de villkor och bestämmelser, som gälla i fråga om övriga ordinarie befattningshavare vid institutet, *dels ock* de föreskrifter, som äro eller kunna varda utfärdade angående allmänna villkor och bestämmelser att gälla för å vissa domstolars, ämbetsverks och myndigheters stater uppförda biträdesbefattningar;

4:o) minska den nu å karolinska institutets stat uppförda anslagsposten: arvoden åt bibliotekarie, sekreterare och kamrerare från dess nuvarande belopp, 7,800 kronor, till 5,400 kronor och i sammanhang därmed ändra nämnda anslagsposts beteckning till »arvoden åt bibliotekarie och sekreterare»;

5:o) vid bifall till sålunda under 1:o och 4:o framställda förslag öka det för karolinska institutet uppförda ordinarie bestämda anslaget med ett belopp av 5,400 kronor;

6:o) medgiva sådan förändring av åliggandena för det nu på karolinska institutets stat uppförda kvinnliga biträde, vilket är avsett att tillhandagå vid fullgörande av vissa på institutets sekreterare och kamrerare ankommande åligganden, att nämnda biträde må uteslutande tillhandagå kamreraren;

7:o) till ersättning åt vikarier för kamreraren samt för de under 1:o och 6:o omförmälda kvinnliga biträden å ordinarie stat för karolinska institutet uppföra ett förslagsanslag av 600 kronor med rubrik: ersättning åt vikarier för kamreraren m. fl.

Vidare har Eders Kungl. Maj:t i punkt 35 under åttonde huvudtiteln av propositionen nr 2 föreslagit riksdagen att på tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag högst, 3,000 kronor, att efter Eders Kungl. Maj:ts bestämmande användas till beredande av ökad arbetskraft å karolinska mediko-kirurgiska institutets kamerala avdelning.

I den i ärendet förebragta utredningen hava uppvisats de svårigheter, varmed karolinska institutet haft att kämpa i avseende å sin kamerala administration, ävensom starkt framhållits behovet av en ändamålsenligare anordning härutinnan. Riksdagen har funnit sig övertygad, att den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna utvägen är ägnad att avsevärt underlätta institutets trångmål i angivna hänseenden, och har för sin del bifallit förslaget. Riksdagen förutsätter härvid, att beträffande kompetensfordringarna för den föreslagna kamrerarbefattningen desamma varda så uppställda, att av blivande innehavare i främsta rummet fordras kameral utbildning.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen

1:o) å ordinarie stat för karolinska mediko-kirurgiska institutet uppfört

a) en kamrerare med en avlöning av 5,800 kronor, därav lön 3,600 kronor, tjänstgöringspenningar 1,800 kronor och ortstillägg 400 kronor, samt med rätt till två ålderstillägg, vardera å 500 kronor efter respektive 5 och 10 års tjänstgöring;

b) ett kvinnligt biträde, avsett att enligt i vederbörlig ordning meddelade närmare bestämmelser tillhandagå institutets rektor och sekreterare, med en avlöning av 2,000 kronor, därav lön 1,300 kronor, tjänstgöringspenningar 500 kronor och ortstillägg 200 kronor, samt

med rätt till tre ålderstillägg, vardera å 200 kronor, efter respektive 5, 10 och 15 års tjänstgöring;

2:o) bestämt, att kamreraren skall äga rätt till årlig semester av en och en halv månad, när sådant av institutets rektor prövas kunna äga rum, utan hinder av göromålens behöriga gång, samt i tillämpliga delar vara underkastad de villkor och bestämmelser, som gälla i fråga om övriga ordinarie befattningshavare vid institutet;

3:o) föreskrivit, att beträffande omförmälda kvinnliga biträde skola lända till efterrättelse dels i tillämpliga delar de villkor och bestämmelser, som gälla i fråga om övriga ordinarie befattningshavare vid institutet, dels ock de föreskrifter, som äro eller kunna varda utfärdade angående allmänna villkor och bestämmelser att gälla för å vissa domstolars, ämbetsverks och myndigheters stater uppförda biträdesbefattningar;

4:o) minskat den nu å karolinska institutets stat uppförda anslagsposten: arvoden åt bibliotekarie, sekreterare och kamrerare, från dess nuvarande belopp, 7,800 kronor, till 5,400 kronor och i sammanhang därmed ändrat nämnda anslagsposts beteckning till »arvoden åt bibliotekarie och sekreterare»;

5:o) ökat det för karolinska institutet uppförda ordinarie bestämda anslaget med ett belopp av 5,400 kronor eller från 307,285 kronor till 312,685 kronor;

6:o) medgivit sådan förändring av åliggandena för det nu på karolinska institutets stat uppförda kvinnliga biträde, vilket är avsett att tillhandagå vid fullgörande av vissa på institutets sekreterare och kamrerare ankommande åligganden, att nämnda biträde må uteslutande tillhandagå kamreraren;

7:o) till ersättning åt vikarier för kamreraren samt för de under 1:o) och 6:o) omförmälda kvinnliga biträden å ordinarie stat för karolinska institutet uppfört ett förslagsanslag av 600 kronor med rubrik: ersättning åt vikarier för kamreraren m. fl.

8:o) å tilläggsstat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 3,000 kronor att efter Eders Kungl. Maj:ts bestämmande användas till *beredande av ökad arbetskraft å karolinska mediko-kirurgiska institutets kamerala avdelning.*

11:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 119 under åttonde huvudtiteln av statsverkspropositionen föreslagit riksdagen att till diverse

utgifter för bränsle, lyshållning m. m. vid tekniska högskolan anvisa på extra stat för år 1922 ett förslagsanslag, högst, 250,000 kronor.

Vidare har Eders Kungl. Maj:t i propositionen om tilläggsstat till riksstaten för år 1921 (punkt 43) föreslagit riksdagen att till förstärkande av anslaget till diverse utgifter för bränsle, lyshållning m. m. vid tekniska högskolan anvisa på tilläggsstat för år 1921 ett förslagsanslag, högst, 200,000 kronor.

I avseende å det för år 1922 ifrågasatta beloppet av 250,000 kronor har riksdagen ej funnit anledning till erinran mot de till grund härför liggande beräkningarna och har alltså beviljat anslaget i fråga. Vad åter angår det på 1921 års tilläggsstat föreslagna beloppet av 200,000 kronor, må erinras, att utgifterna för ifrågavarande ändamål under år 1921, på sätt av statsrådsprotokollet framgår, uppskattats till i runt tal 479,000 kronor. Då härav 275,000 kronor allaredan stå till buds, skulle erfordras i runt tal 200,000 kronor. I den för år 1921 beräknade summan ingår jämväl ett belopp av i runt tal 73,000 kronor för uppvärmning av det nya kemiska laboratoriet. Då emellertid, efter vad riksdagen inhämtat, detta laboratorium ej kommer att tagas i bruk förrän tidigast med hösten 1921, torde en nedsättning av beloppet böra vidtagas. Såväl i betraktande härav som med hänsyn till fallande bränslepriser finner riksdagen sig böra på tilläggsstat för år 1921 anvisa ett belopp av 130,000 kronor för ändamålet.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen

dels till diverse utgifter för bränsle, lyshållning m. m. vid tekniska högskolan anvisat på extra stat för år 1922 ett förslagsanslag, högst, å 250,000 kronor,

dels ock till förstärkande av anslaget till diverse utgifter för bränsle, lyshållning m. m. vid tekniska högskolan anvisat på tilläggsstat för år 1921 ett förslagsanslag, högst, 130,000 kronor.

12:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 123 under åttonde huvudtiteln av statsverkspropositionen föreslagit riksdagen att

dels medgiva, att kostnaderna för skolöverstyrelsen för skrivmaterialier, uppvärmning, belysning, renhållning, tryck m. m. må från och med år 1922 intill de belopp, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas, gäldas från de under riksstatens åttonde huvudtitel uppförda ordi-

narie förslagsanslagen till skrivmaterialier och expenser, ved m. n. samt till tryckningskostnader;

dels besluta, att i den tjänsteförteckning, vilken såsom bilaga åtföljer det av Eders Kungl. Maj:t till innevarande års riksdag avlåtna förslag till avlöningsreglemente för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk tillhörande den civila statsförvaltningen, må beträffande skolöverstyrelsen vidtagas den ändring, att i stället för 5 notarier B. 13 uppföras 6 notarier B. 13 och att, utöver den för statistiska avdelningen upptagna expeditionsvakten, i stället för 2 expeditionsvakter B. 1 uppföras 3 expeditionsvakter B. 1;

dels godkänna följande stat för skolöverstyrelsen att tillämpas från och med år 1922:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 388,500: —
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	» 24,000: —
Arvoden å 500 kronor till tre avdelningschefer, förslagsanslag, högst	» 1,500: —
Arvode till en konsulent och särskild föredragande för ärenden angående husligt arbete, förslagsanslag, högst	» 6,000: —
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., förslagsanslag, högst	» 52,400: —
<hr/>	
<i>Förslagsanslag</i> kronor	472,400: —

dels ock under riksstatens åttonde huvudtitel, med uteslutande av det under rubriken skolöverstyrelsen uppförda ordinarie bestämda anslaget, under samma rubrik uppföra ett ordinarie förslagsanslag å 472,400 kronor.

Vidare har Eders Kungl. Maj:t i propositionen om tilläggsstat till riksstaten för år 1921 (punkt 46) föreslagit riksdagen att på tilläggsstat för år 1921 anvisa såsom särskilda förslagsanslag, högst:

dels till täckande av under år 1920 uppkommen brist i staten för skolöverstyrelsen ett belopp av 45,000 kronor;

dels till förstärkande för år 1921 av den i staten för skolöverstyrelsen uppförda anslagsposten till expenser m. m. ett belopp av 53,000 kronor;

dels ock till förstärkande för år 1921 av den i samma stat för skolöverstyrelsens statistiska avdelning uppförda anslagsposten till extra arbetskrafter, vikariatsersättningar och expenser ett belopp av 36,000 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts framställning innebär till en början en utökning av skolöverstyrelsens ordinarie tjänstemannapersonal med dels en notarie, dels ock en expeditionsvakt. Vad beträffar anställande av en ytterligare ordinarie notarie, må erinras, hurusom överstyrelsen i samband med anslagsäskanden, avsedda att föreläggas 1920 års riksdag, redogjorde för behovet av förstärkta arbetskrafter och framhöll, att detta behov lämpligen borde tillgodoses genom inrättande av vissa nya ordinarie tjänster. Eders Kungl. Maj:t upptog emellertid icke i framställning till riksdagen något förslag om nya ordinarie tjänster, utan ifrågasatte i stället anvisande av medel på extra stat till förstärkning av ämbetsverkets arbetskrafter. Dessa medel, till belopp av 15,000 kronor, beviljades av riksdagen, som tillika förklarade, att av sagda belopp finge utgå 3,900 kronor till en extra notarie. Då sålunda genom beslut av 1920 års riksdag en anordning träffats, varigenom överstyrelsen utöver sina å ordinarie stat uppförda tjänstemän av notaries grad allaredan förfogar över en dylik av extra anslagsmedel avlönad tjänsteman och några särskilda omständigheter sedan dess icke inträffat, som synas motivera beredande åt denne befattningshavare av ordinarie anställning, anser sig riksdagen icke kunna bifalla förslaget i denna del. Skulle det efter någon tids erfarenhet visa sig, att överstyrelsen i sin verksamhet är i oavvisligt behov av ytterligare en notarie med ordinarie anställning, lär Eders Kungl. Maj:t ej underlåta att då göra förnyad framställning i ämnet. Riksdagen anser emellertid, att med en dylik anordning kan utan olägenhet anstå ännu någon tid.

Beträffande förslaget om ytterligare en expeditionsvakt anser sig riksdagen om ock med stor tvekan böra bifalla detsamma. Riksdagen förutsätter dock, att denne befattningshavare liksom, i den mån sig göra låter, även de andra expeditionsvakterna inom överstyrelsen varda tagna i anspråk i erforderlig utsträckning jämväl för andra göromål än rena vaktbestyr, exempelvis renskrivning eller andra enklare skrivgöromål.

I anledning av riksdagens numera fattade beslut rörande ny definitiv lönereglering för befattningshavare vid statsdepartement

och centrala ämbetsverk kommer staten för skolöverstyrelsen att erhålla ett i viss mån förändrat utseende. I det av lönerегleringskommittén framlagda statförslaget ingår en post å 373,500 kronor till avlöningar åt ordinarie tjänstemän. Då numera kommitténs förslag i fråga om de ordinarie befattningshavarnas avlöningsförmåner vunnit riksdagens bifall, torde i staten sagda anslagspost böra upptagas till ovan omförmålt belopp, ökat med den beräknade avlöningen för en expeditionsvakt eller alltså till 376,500 kronor.

I skolöverstyrelsens nuvarande stat äro uppförda dels en anslagspost å 46,650 kronor till expenser m. m., dels ock en anslagspost å 25,000 kronor till extra arbetskrafter, vikariatsersättningar och expenser för skolöverstyrelsens statistiska avdelning. På grund av dessa anslagsposters påvisade otillräcklighet har nu föreslagits en ändrad anordning för säkerställandet av överstyrelsens behov av expensmedel och extra arbetskrafter. Förslaget innebär till en början, att kostnaderna för skrivmaterialier, uppvärmning, belysning m. m. må bestridas från det under åttonde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m. och kostnaderna för tryck från det under samma huvudtitel uppförda förslagsanslaget till tryckningskostnader. De årliga kostnaderna för nu angivna ändamål hava beräknats till sammanlagt 130,000 kronor, varav 61,000 kronor skulle komma på anslaget till skrivmaterialier, expenser, ved m. m. och 69,000 kronor på anslaget till tryckningskostnader. För vikariatsersättningar har å överstyrelsens ordinarie stat beräknats ett belopp av i runt tal 24,000 kronor, varjämte för icke-ordinarie befattningshavare beräknats en summa av 39,300 kronor, vilken summa i anslutning till det numera i huvudsak godkända förslaget rörande definitiv lönerегlering för befattningshavare vid statsdepartement och centrala ämbetsverk ökats med 33 procent till 52,400 kronor.

Vad beträffar de å den ordinarie staten uppförda anslagsposterna till vikariatsersättningar och till avlöningar åt icke-ordinarie befattningshavare har riksdagen icke något att erinra. Däremot måste riksdagen ställa sig i hög grad tveksam inför frågan att överflytta kostnaderna för expenser, ved och tryck m. m. på de under huvudtiteln uppförda förslagsanslagen.

Det synes i allmänhet gälla om våra ämbetsverks expenskostna-

der, att de på senare tider tagit proportioner, som man förut säkerligen icke kunnat beräkna. Till en del är detta att tillskriva den allmänna prisfördyringen på diverse materialier såsom papper och framför allt de uppdrivna tryckningskostnaderna; till en del är orsaken att söka i ämbetsverkens utvidgade verksamhet och de stora krav i avseende å arbetsprestanda, som av statsmakterna ställas på de förvaltande myndigheterna. Då man emellertid närmare skärskådar denna ökning av expenskostnaderna, kan man icke frigöra sig från den uppfattningen, att icke i samtliga fall den sparsamhet iakttages, som är nödvändig vid handhavande av statens medel.

Beträffande förenämnda kostnader för expenser, ved, tryck m. m. äro nu olika förhållanden rådande, i det att i vissa fall dessa kostnader bestridas från de under vederbörande huvudtitlar uppförda förslagsanslag till motsvarande ändamål, i andra fall åter från särskilda, under respektive stater uppförda anslagsposter. Att låta ämbetsverken få sina utgifter av ifrågavarande slag ersatta från berörda förslagsanslag är givetvis för verken själva en stor fördel, men lika uppenbart är, att genom förändamålet anvisade bestämda belopp verken tvingas att söka i möjligaste mån hålla sig inom ramen för dessa. Riksdagen saknar nu anledning att närmare ingå på denna fråga, men då spørgsmålet genom ifrågavarande framställning kommit under prövning, vill riksdagen hava uttalat, att ensartade grunder synas böra råda i förevarande hänseende. Då den i ärendet nu förebragta utredningen icke givit riksdagen någon ledning för ett allsidigt bedömande av spørgsmålet och lämpligheten av ett frångående av hittillsvarande anordning beträffande skolöverstyrelsens expensmedel icke synes till fullo styrkt, har riksdagen icke funnit sig kunna bifalla Eders Kungl. Maj:ts i detta hänseende gjorda förslag. Att erinra är dessutom, att skolöverstyrelsen är ett av våra yngsta ämbetsverk och att således någon längre tids erfarenhet icke kan hava vunnits beträffande de konstanta anslagsbehoven för nu ifrågavarande ändamål.

Enligt riksdagens mening böra alltså för expenser, ved, tryck m. m. erforderliga medel uppföras på överstyrelsens ordinarie stat. För detta ändamål har beräknats ett belopp av 130,000 kronor. Denna summa synes riksdagen över hövan stor, helst om man tager i betraktande de fallande prisen på papper och de sjunkande tryckningskostnaderna. Riksdagen har i samband härmed icke kunnat underlåta framhålla den från ekonomisk synpunkt framträdande vå-

dan av att låta det statistiska trycket svälla ut till alltför stor omfattning. Enligt riksdagens mening torde med en insiktsfull behandling det statistiska materialets bearbetning kunna ställa sig väsentligen billigare och framför allt de statistiska publikationerna göras enklare och mindre omfattande, utan att ändamålet med detsamma i någon mån äventyras. Det är enligt riksdagens uppfattning att hoppas, att då den statistiska avdelningen nu kommer under ny ledning, en varsam urskiljning gör sig gällande och hänsyn allenast tages till publicering av sådan statistik, som kan vara från skolorganisatorisk eller allmän samhällelig synpunkt av verklig vikt att offentliggöra.

På grund av anförda förhållanden och under förutsättning att mer ingående beräkning av medelsbehoven varder ett annat år förelagd riksdagen, anser sig riksdagen nu böra för ändamålet bevilja ett belopp av 100,000 kronor.

Vad angår de på tilläggsstat föreslagna beloppen har riksdagen intet att erinra mot det till täckande av under år 1920 uppkommen brist i överstyrelsens stat ifrågasatta anslaget å 45,000 kronor. Beträffande de båda för år 1921 föreslagna förstärkningsanslagen å 53,000 kronor, respektive 36,000 kronor, anser riksdagen med hänsyn till fallande priser en nedsättning av desamma väl låta sig försvara och finner detsamma böra begränsas till 45,000 kronor, respektive 25,000 kronor.

Riksdagen får alltså anmäla, *ej mindre* att riksdagen *dels* bestämt antalet befattningshavare å ordinarie stat för skolöverstyrelsen på följande sätt:

Befattningshavare.	Avlöningsgrad.
1 generaldirektör	A 3
14 ledamöter	B 20
1 förste bibliotekskonsulent	B 15
3 sekreterare	B 15
1 andre bibliotekskonsulent	B 13
5 notarier	B 13
1 registrator och aktuarie	B 13
2 kontorsskrivare, kvinnliga	C 5
5 kanslibiträden, kvinnliga	C 3
6 kontorsbiträden, kvinnliga	C 2

1 förste expeditionsvakt	B 3
3 expeditionsvakter	B 1

Skolöverstyrelsens statistiska avdelning.

1 chef.....	B 20
1 förste aktuarie	B 15
2 aktuarier	B 13
2 kontorsskrivare, kvinnliga.....	C 5
3 kanslibiträden, kvinnliga.....	C 3
5 kontorsbiträden, kvinnliga	C 2
1 expeditionsvakt	B 1

dels med avslag å Eders Kungl. Maj:ts framställning, i vad den avser bestridande av kostnaderna för skolöverstyrelsen för skrivmaterialier, uppvärmning, belysning, renhållning, tryck m. m. från de under åttonde huvudtiteln uppförda förslagsanslagen till skrivmaterialier och expenser, ved m. m, samt till tryckningskostnader, godkänt följande stat för skolöverstyrelsen att tillämpas från och med år 1922:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i> kronor	376,500:—
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	» 24,000:—
Arvoden å 500 kronor till tre avdelningschefer, <i>förslagsanslag, högst</i>	» 1,500:—
Arvode till en konsulent och särskild föredragande för ärenden angående husligt arbete, <i>förslagsanslag, högst</i>	» 6,000:—
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag, högst</i>	» 52,400:—
Skrivmaterialier, expenser, bränsle samt tryckningskostnader, <i>förslagsanslag, högst</i>	» 100,000:—

Förslagsanslag kronor 560,400:—

dels å riksstatens åttonde huvudtitel, med uteslutande av det under rubriken skolöverstyrelsen uppförda ordinarie bestämda anslaget, under samma rubrik uppfört ett ordinarie förslagsanslag å 560,400 kronor,

än även att riksdagen på tilläggsstat för år 1921 anvisat såsom särskilda förslagsanslag, högst:

dels till täckande av under år 1920 uppkommen brist i staten för skolöverstyrelsen ett belopp av 45,000 kronor;

dels till förstärkande för år 1921 av den i staten för skolöverstyrelsen uppförda anslagsposten till expenser m. m. ett belopp av 45,000 kronor;

dels ock till förstärkande för år 1921 av den i samma stat för skolöverstyrelsens statistiska avdelning uppförda anslagsposten till extra arbetskrafter, vikariatsersättningar och expenser ett belopp av 25,000 kronor.

13:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 51 under åttonde huvudtiteln av propositionen nr 2 föreslagit riksdagen att för täckande, efter Eders Kungl. Maj:ts beprövande, av utgifter, som under år 1921 skola bestridas av ljus- och vedkassan vid vederbörande allmänna läroverk men som ej kunna utgöras av denna kassas medel, därest ej terminsavgifterna till densamma sättas till högre belopp än 25 kronor, anvisa på tilläggsstat för år 1921 ett förslagsanslag av 500,000 kronor.

För ifrågavarande ändamål har riksdagen på tilläggsstat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag av 600,000 kronor. Härvid blev dock maximibeloppet för terminsavgifterna till ljus- och vedkassorna bestämt till 20 kronor. Skolöverstyrelsen har nu för ändamålet föreslagit ett belopp av 750,000 kronor att utgå för vart och ett av åren 1921 och 1922. Emellertid har Eders Kungl. Maj:t genom att föreslå en höjning av den övre gränsen för terminsavgifterna från 20 till 25 kronor nedbringat anslagsbehovet för år 1921 till 500,000 kronor. Vad angår anslag för år 1922 har departementschefen på grund av svårigheterna att härutinnan kunna göra tillförlitliga beräkningar icke ansett sig böra tillstyrka framställning i detta hänseende.

Med hänsyn till de fallande bränslepriser, vilka gjort sig företrädesvis märkbara efter den tidpunkt, då beräkningarna av medelsbehoven för ifrågavarande ändamål uppgjorts, anser riksdagen, att någon begränsning av anslaget, utöver den av departementschefen redan gjorda, bör kunna vidtagas, men torde man i sådant avseende dock icke böra gå längre än att anslaget bestämmas till ett till 450,000 kronor nedsatt belopp.

Vad angår höjningen av maximigränsen för terminsavgifterna från 20 till 25 kronor, delar riksdagen de av departementschefen

härutinnan anförda betänkligheterna, men har dock ansett sig böra vidtaga en sådan anordning under förutsättning att, då normala förhållanden på bränslemarknaden åter inträtt, avgifterna må kunna begränsas till vad de förut varit.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för *täckande*, efter Eders Kungl. Maj:ts beprövande, *av utgifter, som under år 1921 skola bestridas av ljus- och vedkassan vid vederbörande allmänna läroverk* men som ej kunna utgöras av denna kassas medel, därest ej terminsavgifterna till densamma sättas till högre belopp än 25 kronor, anvisat på tilläggsstat för år 1921 ett förslagsanslag av 450,000 kronor.

14:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 52 under åttonde huvudtiteln av propositionen nr 2 föreslagit riksdagen att till täckande av de utgifter, som under år 1921 skola bestridas av nya elementarskolans skolkassa men som ej kunna utgöras medelst avgifter å sammanlagt 59 kronor av varje betalande lärjunge, anvisa på tilläggsstat för år 1921 ett förslagsanslag å 18,000 kronor.

För ifrågavarande ändamål har riksdagen på tilläggsstat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag av 22,000 kronor. Maximiavgiften till skolkassan bestämdes därvid till 49 kronor för varje betalande lärjunge. Skolöverstyrelsen har nu för år 1921 för ändamålet beräknat ett belopp av 22,000 kronor, vilket Eders Kungl. Maj:t genom att höja berörda avgifts övre gräns till 59 kronor begränsat till 18,000 kronor.

Med hänsyn till vad riksdagen under nästföregående punkt anført, anser riksdagen anslaget kunna ytterligare begränsas till 15,000 kronor.

Riksdagen har alltså, till *täckande av de utgifter, som under år 1921 skola bestridas av nya elementarskolans skolkassa* men som ej kunna utgöras medelst avgifter å sammanlagt 59 kronor av varje betalande lärjunge, anvisat på tilläggsstat för år 1921 ett förslagsanslag å 15,000 kronor.

15:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 149 under åttonde huvudtiteln av statsverkspropositionen föreslagit riksdagen att för beredande, under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva, av extra understöd för år 1922 åt de statsunderstödda

enskilda lärarinneseminiarierna anvisa på extra stat för år 1922 ett reservationsanslag av 28,500 kronor.

Vidare har Eders Kungl. Maj:t i propositionen om tilläggsstat till riksstaten för år 1921 under åttonde huvudtiteln (punkten 54) föreslagit riksdagen att för beredande under år 1921 av extra understöd åt de statsunderstödda enskilda lärarinneseminiarierna anvisa på tilläggsstat för år 1921 ett reservationsanslag av 28,500 kronor, att utgå under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

De skäl, som beträffande de enskilda lärarinneseminiarierna föranlett kravet på ökat statsbidrag, äro dyrtidens verkningar på en redan förut svårt ansträngd ekonomi.

Med hänsyn till det trängande behovet av ökade medel för uppehållande av ifrågavarande seminariers verksamhet har riksdagen ansett sig böra bevilja anslag för ändamålet för år 1921. Beloppet av anslaget har riksdagen funnit böra begränsas till två tredjedelar av det till samma läroanstalter utgående ordinarie anslaget eller alltså 19,000 kronor, vilket belopp anvisats såsom ett engångsanslag för ändamålet.

Ifrågavarande läroanstalters verksamhet är givetvis i särskilt hög grad beroende av resultatet av nu pågående utredningsarbete rörande skolväsendet i dess helhet, och har riksdagen i anledning därav ansett det icke vara för staten tillrådligt att binda sig vid högre anslag till dessa seminarier än allaredan å ordinarie stat utgår. Riksdagen har därför icke ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag om extra understöd för år 1922 åt de enskilda lärarinneseminiarierna.

Riksdagen får alltså anmäla,

dels att riksdagen för beredande under år 1921 av *extra understöd åt de statsunderstödda enskilda lärarinneseminiarierna* anvisat på tilläggsstat för år 1921 såsom engångskostnad ett reservationsanslag av 19,000 kronor, att utgå under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva,

dels ock att Eders Kungl. Maj:ts framställning om anslag för ifrågavarande ändamål å extra stat för år 1922 icke vunnit riksdagens bifall.

16:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 64 under åttonde huvudtiteln av propositionen nr 2 föreslagit riksdagen att å tilläggsstat för år 1921 såsom särskilda förslagsanslag, högst, anvisa

dels till täckande av den ytterligare brist, som under år 1920 må hava uppkommit i staten för institutet och förskolan för blinda å Tomtebodå ett belopp av 30,000 kronor;

dels ock till förstärkande av det ordinarie anslaget till nämnda läroanstalt för år 1921 ett belopp av 160,000 kronor, båda anslagen att utgå enligt Eders Kungl. Maj:ts bestämmande.

Mot det belopp av 30,000 kronor, som begärts för täckande av under år 1920 uppkommen brist, har riksdagen intet att erinra. Beträffande det för år 1921 ifrågasatta förstärkningsanslaget torde detsamma med hänsyn till nedgången i den allmänna prisnivån utan olägenhet kunna minskas, och anser riksdagen, att detsamma bör bestämmas till 130,000 kronor.

Riksdagen får alltså anmäla,

att riksdagen å tilläggsstat för år 1921 såsom särskilda förslagsanslag, högst, anvisat

dels till täckande av den ytterligare brist, som under år 1920 må hava uppkommit i staten för institutet och förskolan för blinda å Tomtebodå ett belopp av 30,000 kronor;

dels ock till förstärkande av det ordinarie anslaget till nämnda läroanstalt för år 1921 ett belopp av 130,000 kronor,

båda anslagen att utgå enligt Eders Kungl. Maj:ts bestämmande.

17:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 66 under åttonde huvudtiteln av propositionen nr 2 föreslagit riksdagen att anvisa på tilläggsstat för år 1921 ett förslagsanslag, högst 110,000 kronor, att efter Eders Kungl. Maj:ts bestämmande användas till förstärkande av anslagen till den med drottning Sofias stiftelse förenade vårdanstalten för blinda dövstumma och blinda sinnesslöa m. fl. under år 1921.

Till enahanda ändamål har på 1920 års tilläggsstat anvisats ett belopp av 95,000 kronor. Riksdagen anser det nu ifrågasatta beloppet kunna med hänsyn till fallande konjunkturer utan olägenhet nedsättas till 100,000 kronor och får alltså anmäla,

att riksdagen anvisat på tilläggsstat för år 1921 ett förslags-

anslag, högst, 100,000 kronor, att efter Eders Kungl. Maj:ts bestämmande användas till *förstärkande av anslagen till den med drottning Sofias stiftelse förenade vårdanstalten för blinda dövstumma och blinda sinnesslöa m. fl.* under år 1921.

18:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 69 under åttonde huvudtiteln av propositionen nr 2 föreslagit riksdagen att för tekniska skolan i Stockholm på tilläggsstat för år 1921 såsom särskilda förslagsanslag, högst, anvisa

dels till tackande av under åren 1918 och 1919 uppkomna brister i de för läroanstalten anslagna medel till uppvärmning, belysning och diverse utgifter ett belopp av 24,617 kronor;

dels till tackande av för år 1920 beräknad brist i de åt läroanstalten för nämnda ändamål anslagna medel ett belopp av 17,933 kronor;

dels ock till förstärkande av de för år 1921 läroanstalten för samma ändamål till buds stående medel ett belopp av 25,000 kronor.

Mot Eders Kungl. Maj:ts förslag om anslag till tackande av under åren 1918 och 1919 uppkommen och för år 1920 beräknad brist har riksdagen icke ansett sig böra göra någon erinran. Däremot finner riksdagen, att någon förstärkning av de medel, vilka för år 1921 stå tekniska skolan till buds, med hänsyn till de alltmer fallande konjunkturerna icke torde vara erforderlig.

Riksdagen får alltså anmäla,

att riksdagen för tekniska skolan i Stockholm på tilläggsstat för år 1921 såsom särskilda förslagsanslag, högst, anvisat

dels till tackande av under åren 1918 och 1919 uppkomna brister i de för läroanstalten anslagna medel till uppvärmning, belysning och diverse utgifter ett belopp av 24,617 kronor;

dels ock till tackande av för år 1920 beräknad brist i de åt läroanstalten för nämnda ändamål anslagna medel ett belopp av 17,933 kronor; samt att riksdagen avslagit Eders Kungl. Maj:ts förslag om anslag till förstärkande av de för år 1921 läroanstalten för samma ändamål till buds stående medel.

19:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 79 under åttonde huvudtiteln av propositionen nr 2 föreslagit riksdagen att till restaurering av den på Filipstads och Färnebo församlingars kyrkogård uppförda minnesvården över John Ericsson anvisa på tilläggsstat för år 1921

såsom förslagsanslag, högst, ett belopp av 25,000 kronor under villkor att minst samma belopp för ändamålet tillskjutes av kommun eller enskilda.

Av utredningen framgår, att byggnadsstyrelsen, som i januari 1920 upptog restaureringskostnaderna till 40,000 kronor, i augusti samma år framhållit, att denna summa vore beräknad efter dåvarande arbets- och materialpriser samt att försiktigheten bjöde, att kostnaden beräknades till 50,000 kronor. I betraktande av den allmänna nedgång i prisläget, som allaredan inträtt, synes riksdagen den ursprungligen beräknade kostnadssumman av 40,000 kronor vara tillfyllest, och, då hälften härav skulle ankomma på staten, har riksdagen till *restaurering av den på Filipstads och Färnebo församlingars kyrkogård uppförda minnesvården över John Ericsson* anvisat på tilläggsstat för år 1921 såsom förslagsanslag, högst, ett belopp av 20,000 kronor under villkor att minst samma belopp för ändamålet tillskjutes av kommun eller enskilda.

20:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 260 under åttonde huvudtiteln av statsverkspropositionen föreslagit riksdagen att höja det under riksstatens åttonde huvudtitel på ordinarie stat uppförda reservationsanslaget till resestipendier samt läroböckers, tidskrifters och lärda verks utgivande från dess nuvarande belopp, 150,000 kronor, med 70,000 kronor till 220,000 kronor.

Till förstärkande av ifrågavarande anslag har på tilläggsstat för år 1921 (punkt 80) äskats ett belopp av 50,000 kronor.

Genom beslut av 1919 års riksdag höjdes ifrågavarande anslag från sitt förutvarande belopp, 80,000 kronor till 150,000 kronor. Denna ökning har, efter vad av statsrådsprotokollet framgår, icke motsvarat behovet. Särskilt hade stegringen av tryckningskostnaderna och de höjda pappersprisen gjort den ekonomiska ställningen för tidskrifterna synnerligen bekymmersam och i en del fall alldeles ohållbar, därest ej ökade medel snart bereddes. Enligt departementschefens mening föreläge här en allvarlig fara för hela vår vetenskapliga produktion.

Härjämte är avsikten att från ifrågavarande anslag bereda medel såväl till de förut genom särskilt anslag å riksstaten understödda medicinska tidskrifterna »Acta medica scandinavica» och »Acta chirurgica scandinavica» som särskilt till fyra nya medicinska tid-

skrifter, nämligen »Acta dermato-venereologica», »Acta gynecologica», »Acta paediatrica» och »Acta radiologica». För en var av samtliga nu nämnda tidskrifter beräknades ett årligt belopp av 4,000 kronor. Tillkomsten av dessa publikationer vore, på sätt departementschefen framhåller, föranledd av svårigheten för svenska forskare å ifrågasvarande områden att få — såsom tidigare varit fallet — sina arbeten intagna i utländska specialtidskrifter, varjämte tidskrifterna också skulle tjäna till att återknyta de internationella förbindelserna vetenskapsmännen emellan.

Den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna anslagsökningen grundar sig företrädesvis på två omständigheter, nämligen dels de stegrade produktionskostnaderna, dels önskvärdheten att kunna i något större utsträckning än hittills tillgodose kravet på understöd åt nya tidskrifter eller vetenskapliga publikationer. Vad de stegrade produktionskostnaderna beträffar, har redan en sänkning av pappersprisen inträtt och torde såväl en ytterligare sänkning av dessa priser som en minskning av tryckningskostnaderna vara att emotse. I anledning härav torde den nu ifrågasatta anslagsökningen kunna något begränsas.

Beträffande önskvärdheten att kunna i större utsträckning än hittills tillgodose kravet på understöd åt nya tidskrifter eller vetenskapliga arbeten delar riksdagen till fullo departementschefens åsikt beträffande anslag till ovanberörda fyra nya medicinska tidskrifter. Den betydelsefulla uppgift den svenska vetenskapen i våra dagar äger att fylla genom att söka bilda en förbindelseled mellan de genom världskriget åtskilda vetenskapsmännen och dymedelst söka återknyta de internationella vetenskapliga förbindelserna kan ej skattas nog högt, och det torde vara ej endast en skyldighet för vårt land, som i stort sett undgått världskrigets hemsökelse, utan även en hederssak för den sedan gammalt högt stående svenska vetenskapliga forskningen att söka bidra till återställandet av det forna mellanfolkliga kulturarbetet. Från denna synpunkt finner riksdagen det vara av vikt, att svenska staten ekonomiskt bidrager till sådana publikationer, som äro ägnade att kunna arbeta i angivna syfte. Att emellertid ej endast berörda medicinska tidskrifter utan även andra vetenskapliga publikationer kunna vara härtill ägnade, torde vara uppenbart, och riksdagen måste lika med departementschefen finna det innebära en fara för vår vetenskapliga produktion, därest de för ifrågasvarande ändamål till-

gängliga medlen bleve allt för snävt begränsade. I betraktande av vad sålunda anförts, torde skäl kunna anses förefinnas för beviljande av den ifrågasatta anslagsökningen, i vad den avser medel till nya tidskrifter och vidmakthållande av äldre sådana.

Då emellertid det finansiella läget manar till sparsamhet i fråga om varje slag av anslagsökning, har riksdagen icke ansett sig kunna helt bifalla den föreslagna höjningen. För att dock härvid icke de ändamål, riksdagen nyss angivit, skola äventyras, synes riksdagen en undersökning böra vidtagas, i vad mån sådana tidskrifter, vilka numera föra ett tynande liv, verkligen kunna anses äga den betydelse från såväl vetenskaplig som allmän samhällelig synpunkt, att de fortfarande äro förtjänta av understöd av statsmedel. Genom en i angivna hänseende företagen effektiv gallring torde man kunna erhålla medel till understödande av de med den moderna vetenskapens hjälpmedel arbetande livaktiga tidskrifterna, vilkas insats i forskningen och vilkas allmänna betydelse är oomtvistlig.

På grund av vad sålunda anförts, anser riksdagen den ifrågasatta anslagsökningen böra begränsas till 50,000 kronor. Riksdagen anser dock icke, att förhöjningen, på sätt Eders Kungl. Maj:t föreslagit, bör göras definitiv genom ökning av det ordinarie anslaget, utan synes försiktigheten bjuda att berörda belopp anvisas såsom ett extra förstärkningsanslag. På tilläggsstat för år 1921 har riksdagen beviljat ett förstärkningsanslag av 30,000 kronor.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen

dels uppfört det ordinarie reservationsanslaget till resestipendier samt läroböcker, tidskrifter och lärda verks utgivande med oförändrat belopp, 150,000 kronor;

dels till *förstärkande av nyssnämnda anslag* på extra stat för år 1922 såsom förslagsanslag, högst, anvisat ett belopp av 50,000 kronor;

dels ock till *förstärkande av samma anslag* anvisat på tilläggsstat för år 1921 såsom förslagsanslag, högst, ett belopp av 30,000 kronor.

Stockholm den 10 maj 1921.

Med undersåtlig vördnad.
